

Kilka uwag do brzmienia nowego artykułu 41a Prawa bankowego nowelizowanego w ramach transpozycji dyrektywy CRD VI

19 czerwca 2026 r.



Trwają prace nad zmianami do ustawy Prawo bankowe, które mają wdrożyć do prawa krajowego przepisy dyrektywy CRD VI¹. Pierwszy projekt zmian pojawił się w czerwcu 2025 roku i po kilkukrotnych zmianach został przyjęty przez Radę Ministrów i skierowany do Sejmu.

Nowe brzmienie artykułu 41a Prawa bankowego stanowi transpozycję jednego z kluczowych przepisów dyrektywy CRD VI, a mianowicie artykułu 21c, który określa, kiedy banki oraz inne podmioty spoza Unii Europejskiej (oraz EOG) powinny otwierać oddziały w Polsce. Przepisy dyrektywy wprowadzają zasadę, że takie podmioty mają prowadzić określony rodzaj działalności bankowej w państwie członkowskim za pośrednictwem oddziału otwartego w tym państwie. Dyrektywa wprowadza jednocześnie wyjątki od tej reguły, umożliwiające prowadzenie działalności transgranicznej.

W nowym artykule 41a ust. 1 Prawa bankowego znajdujemy zasadę, która naszym zdaniem będzie sprawiała istotne problemy przy jej interpretacji.

Art. 41a ust. 1 stanowi, że *"bank zagraniczny lub podmiot z państwa trzeciego niebędący bankiem zagranicznym wykonują działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie określonym w art. 5 ust. 1 pkt 1, a w przypadku banku zagranicznego również w zakresie określonym w art. 5 ust. 1 pkt 3 i 4, poprzez oddział, chyba że:*

*1) świadczy usługę lub prowadzi działalność na rzecz klienta lub kontrahenta mającego siedzibę lub znajdującego się **na terytorium Unii Europejskiej** (podkreślenia własne), który jest:*

*a) klientem detalicznym, uprawnionym kontrahentem lub klientem profesjonalnym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, **mającym siedzibę lub znajdującym się na terytorium Unii Europejskiej**, jeżeli taki klient lub kontrahent z własnej, wyłącznej inicjatywy zwracają się do banku zagranicznego lub podmiotu z państwa trzeciego niebędącego bankiem zagranicznym o świadczenie dowolnej usługi lub prowadzenie dowolnej działalności, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 3 i 4, lub*

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1619 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do uprawnień nadzorczych, sankcji, oddziałów z państw trzecich i ryzyk środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego.

b) bankiem krajowym lub instytucją kredytową, lub

c) podmiotem należącym do tej samej grupy co podmiot mający siedzibę w państwie trzecim;"

Interpretacja artykułu 41a ust. 1 może prowadzić do niespodziewanych rezultatów. Łatwo to zaobserwować na następującym przykładzie, w którym zastosowanie przepisu ograniczone jest do banków. Ust. 1 pkt 1 lit. b) wspomnianego artykułu stanowi, że "Bank zagraniczny (...) wykonuje działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział, chyba że świadczy usługę lub prowadzi działalność na rzecz klienta lub kontrahenta mającego siedzibę lub znajdującego się na terytorium Unii Europejskiej, który jest: (...) instytucją kredytową (...)".

Wynika z tego, że na przykład bank amerykański musi otworzyć w Polsce oddział, jeżeli tutaj wykonuje działalność, chyba że świadczy usługę dla instytucji kredytowej (a więc, w uproszczeniu, dla banku z UE/EOG). Czyli jeżeli bank amerykański świadczy usługę na rzecz instytucji kredytowej we Francji, to jest to wystarczające do zwolnienia jego działalności na terytorium Polski z obowiązku utworzenia oddziału, mimo że świadczenie przez bank amerykański usług na rzecz instytucji kredytowej we Francji wydaje się nie mieć związku z terytorium Polski.

Podobnie jest z innym wyjątkiem od obowiązku ustanawiania oddziału, tj. z odwrotnym pozyskiwaniem (*reverse solicitation*) z ust. 1 pkt 1 lit. a) projektu ustawy. Dlaczego wyjątkiem od obowiązku utworzenia oddziału w Polsce miałyby być fakt, że do banku amerykańskiego zwróci się klient z Francji, a nie klient będący odbiorcą danej usługi w Polsce? Ten wyjątek dotyczy konkretnej relacji między dostawcą usługi finansowej a jej odbiorcą, którą zapoczątkowuje ten konkretny odbiorca (a nie odbiorca w innym kraju członkowskim).

Projektowany przepis jest tym bardziej trudny do interpretacji, że w ust. 1 znajduje się wyraźne odniesienie do działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Norma prawna, która zezwala bankowi w takiej sytuacji faktycznej nie otwierać oddziału w Polsce, wydaje się niepotrzebna. Powstaje pytanie, czy rzeczywiście taka była intencja autora projektu.

Problem interpretacyjny wynika z brzmienia dyrektywy CRD VI, która w artykule 21c odnosi się do podmiotów działających w Unii Europejskiej:

1. Państwa członkowskie wymagają, aby przedsiębiorstwa mające siedzibę w państwie trzecim, o których mowa w art. 47, utworzyły oddział na ich terytorium i złożyły wniosek o zezwolenie zgodnie z tytułem VI na rozpoczęcie lub kontynuowanie działalności, o której mowa w art. 47 ust. 1, w danym państwie członkowskim.

*2. Wymóg określony w ust. 1 niniejszego artykułu nie ma zastosowania w przypadku, gdy przedsiębiorstwo mające siedzibę w państwie trzecim świadczy usługę lub prowadzi działalność na rzecz **klienta lub kontrahenta mającego siedzibę lub znajdującego się w Unii**, który jest:*

*a) klientem detalicznym, uprawnionym kontrahentem lub klientem profesjonalnym w rozumieniu sekcji I i II załącznika II do dyrektywy 2014/65/UE, **mającym siedzibę lub znajdującym się w Unii**, jeżeli taki klient lub kontrahent z własnej, wyłącznej inicjatywy zwracają się do przedsiębiorstwa mającego siedzibę w państwie trzecim o świadczenie*

dowolnej usługi lub prowadzenie dowolnej działalności, o których mowa w art. 47 ust. 1 niniejszej dyrektywy;

b) instytucją kredytową

c) przedsiębiorstwem należącym do tej samej grupy co przedsiębiorstwo mające siedzibę w państwie trzecim.

Wydaje się, że literalna interpretacja dyrektywy może być wynikiem błędnie rozumianej wykładni pronijnej.² Fakt, że Unia Europejska powinna tworzyć jednolity rynek usług finansowych, nie ma znaczenia dla interpretacji art. 41a ust. 1 Prawa bankowego. Taka wykładnia prowadzi do skutków, które w praktyce mogą być trudne do zaakceptowania. Co ciekawe, niektóre kraje (np. Chorwacja, Czechy czy Słowenia) transponowały dyrektywę CRD VI w taki sam sposób, odnosząc się we właściwym przepisie prawa krajowego do klientów działających w Unii Europejskiej. Inaczej zostało to rozwiązane na przykład we Francji, gdzie wyjątek dotyczący odwrotnego pozyskiwania odnosi się do klientów z Francji.

² W uzasadnieniu do wniosku dot. zmian dyrektywy CRD VI z 27 października 2021 r. Komisja Europejska wydaje się odnosić do krajów członkowskich (a nie do Unii w ogólności) w następującym fragmencie dotyczącym "odwrotnego pozyskiwania": "Wymóg ten nie musi jednak mieć zastosowania do przypadków, w których takie przedsiębiorstwa z państw trzecich zajmują się świadczeniem usług bankowych klientom i kontrahentom w **państwie członkowskim** w ramach odwrotnego pozyskiwania usług, ponieważ w takich przypadkach to odpowiedni klient lub kontrahent zwraca się do przedsiębiorstwa w państwie trzecim, aby zamówić świadczenie usługi." <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0663> To rozumienie nie zostało jednak przełożone na tekst dyrektywy.

Grzegorz Namiotkiewicz

Of Counsel, Warsaw

E: grzegorz.namiotkiewicz@cliffordchance.com

T: +48 22 627 11 77

Anna Biała

Counsel, Warsaw

E: anna.biala@cliffordchance.com

T: +48 22 627 11 77

Niniejsza publikacja nie omawia wszystkich istotnych zagadnień i nie obejmuje wszystkich aspektów przedstawionych zagadnień. Publikacja nie stanowi porady prawnej ani żadnej innej porady.

cliffordchance.com

ul. Lwowska 19, 00-660 Warsaw, Poland

© Clifford Chance 2026

Akta rejestrowe przechowuje Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego KRS: 0000053301 NIP: 5262579191

Abu Dhabi • Amsterdam • Barcelona • Beijing • Brussels • Bucharest** • Casablanca • Delhi • Dubai • Düsseldorf • Frankfurt • Hong Kong • Houston • Istanbul • London • Luxembourg • Madrid • Milan • Munich • Newcastle • New York • Paris • Perth • Prague** • Riyadh* • Rome • São Paulo • Shanghai • Singapore • Sydney • Tokyo • Warsaw • Washington, D.C.

*AS&H Clifford Chance, a joint venture entered into by Clifford Chance LLP.

**Clifford Chance has entered into association agreements with Clifford Chance Prague Association SRO in Prague and Clifford Chance Badea SPRL in Bucharest.

Clifford Chance has a best friends relationship with Redcliffe Partners in Ukraine.